

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Udvalget for Forretningsordenen
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 11. december 2024
Kontor: Stats- og
Menneskeretskontoret
Sagsbeh: Maja Sofie Vilstrup
Gaardsvig-Kjær
Sagsnr.: 2024-14879
Dok.: 3514690

Besvarelse af spørgsmål nr. 3 (Alm. del) fra Folketingets Udvalg for Forretningsordenen

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 3 (Alm. del), som Folketingets Udvalg for Forretningsordenen har stillet til justitsministeren den 13. november 2024. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra ikkemedlem af udvalget (MFU) Morten Messerschmidt (DF).

Peter Hummelgaard

/

Christian Fuglsang

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 3 (Alm. del) fra Folketingets Udvalg for Forretningsordenen:

”Vil det efter ministerens vurdering kunne rummes inden for grundloven – hvis § 56 som bekendt fastlægger, at et folketingsmedlem alene er bundet af sin overbevisning, hvilket må antages at være til hinder for et krav om, at folketingsmedlemmer skal blive i det parti, de er valgt for – at lave en regel om, at folketingsgrupper ikke må optage andre medlemmer end dem, som er valgt dertil, dvs. en regulering, som ikke henvender sig til det enkelte folketingsmedlem, men til folketingsgrupperne som juridiske personer, og som vil kunne bidrage til at begrænse partihopperiet og dets skadevirkninger på tilliden til folkestyret?”

Svar:

1. Grundlovens § 56 har følgende ordlyd:

”§ 56. Folketingsmedlemmerne er ene bundet ved deres overbevisning og ikke ved nogen forskrift af deres vælgere.”

Bestemmelsen indebærer, at et folketingsmandat ikke kan tilbagekaldes af vælgerne, og at en sådan ordning ikke kan indføres ved lov. Bestemmelsen indebærer samtidig, at det ikke ved lov kan bestemmes, at et folketingsmandat tilhører det parti, som et folketingsmedlem er valgt for. Der kan herom henvises til bl.a. Jørgen Albæk Jensen i Danmarks Riges Grundlov med kommentarer (redigeret af Henrik Zahle), 2. udgave (2006), side 368 f.

Bestemmelsen indebærer endvidere, at det ikke er muligt med bindende virkning at indgå aftale mellem et politisk parti og et valgt folketingsmedlem om f.eks., at folketingsmedlemmet skal følge partiets politik, eller at vedkommende vil udtræde af Folketinget, hvis vedkommende forlader partiet, jf. Jens Peter Christensen m.fl., Grundloven med kommentarer (2015), side 349. Det vurderes tilsvarende, at der ikke ved lov kan fastsættes bestemmelser om f.eks., at et medlem af Folketinget skal udtræde af Folketinget, hvis vedkommende forlader det politiske parti (den forening), som den pågældende var medlem af ved valget. Det bemærkes endvidere, at grundlovens § 56 ikke omfatter det indbyrdes forhold mellem et politisk parti og et folketingsmedlem, herunder hvorvidt manglende overholdelse af en sådan aftale kan føre til eksklusion af partiet. Der henvises i den forbindelse til Jens Peter Christensen m.fl., a.st.

2. En folketingsgruppe består – uanset hvordan den nærmere er organiseret, herunder om en sådan gruppe kan betegnes som en selvstændig juridisk person – af medlemmer af Folketinget, der mødes i tilknytning til folketingsarbejdet med henblik på bl.a. tilrettelæggelsen af dette arbejde.

Det er Justitsministeriets vurdering, at der i lyset heraf ikke inden for rammerne af grundlovens § 56 kan fastsættes retligt bindende regler om, hvordan folketingsmedlemmer, der udgør en folketingsgruppe, skal forholde sig, hvis et folketingsmedlem i løbet af en valgperiode ønsker at deltage i møder i folketingsgruppen, ligesom der ikke kan fastsættes retligt bindende regler om, at et folketingsmedlem f.eks. skal vedblive at være en del af den folketingsgruppe, hvis møder vedkommende deltog i ved valgperiodens start.